

LBRIS

We know
books

NATASHA LESTER

CROITOREASA
 DIN
PARIS

Traducere din limba engleză de
EDITH NEGULICI

NEMIRA

CAPITOLUL 1

2 iunie 1940

Estella Bissette a desfăcut un balot de mătase aurie și i-a privit lung mișcarea săltăreață peste masa de lucru din atelier. Și-a trecut mâna peste material, simțindu-i moliciunea și senzualitatea, asemenea petalelor de trandafir și pielii dezgolite.

— *What's your story, morning glory?* a fredonat ea în engleză, apoi și-a auzit mama râzând.

— Estella, vorbești engleza cu accent mai american decât al americanilor.

Estella a zâmbit. Profesorul ei de engleză îi spusese același lucru când terminase de predat cursurile cu un an în urmă și se alăturase exodului din Europa: că are un accent american mai bun decât el. A împachetat balotul sub braț și și-a drapat mătasea aurie pe umăr. Apoi s-a lansat într-un tango înflăcărat, fără să țină seama de strigătele scandalizate ale midinetelor, *Attention!*, strigăte care doar au determinat-o să adauge dansului ei cântecul ritmat, plin de vervă, „I Love Dancing“ al lui Joséphine Baker, pe care îl interpreta printre hohote de râs.

Estella s-a aplecat pe spate înainte de a se ridica brusc. Balotul de mătase a zburat pe deasupra mesei de lucru a midinetelor, cât p-aci să nime-rească creștetul Nannettei, dar în schimb a lovit umărul lui Marie.

— Estella! *Mon Dieu!* a dojenit-o Marie, ținându-se de umărul vătă-mat și exagerându-și suferința.

Estella a sărutat-o pe obraz, în chip de scuză.

— Mătasea asta merită măcar un tango.

I-a arătat mătasea aurie, strălucind ca o lună de vară în obișnuitul atelier de modă, cu siguranță destinată unei rochii care nu doar c-ar întoarce capetele, ci le-ar învârti și mai repede decât dansează degetele lui Cole Porter pe clapele pianului în scandalosul club de jazz Bricktop din Montmartre.

— Merită să te așezi la masa de lucru și să începi s-o croiești, a mormăit Marie.

Monsieur Aumont a apărut în prag, atras de zgomotul din atelier. A aruncat o privire spre Estella, drapată în mătase aurie, a zâmbit și a întrebat-o:

— Ce mai face *ma petite étoile*¹?

— Mă rănește, i s-a plâns Marie.

— Ești norocoasă că ești destul de robustă încât să rezști poznelor Estellei, a tachinat-o *monsieur* Aumont și Marie a bombănit ceva în sinea ei.

— Ce facem cu mătasea? a întrebat Estella, mângâind cu tandrețe faldurile aurii.

— Asta, a răspuns *monsieur* Aumont fluturând o schiță.

Era un model Lanvin, o reinterpretare a rochiei clasice La Cavallini din anii 1920, însă funda supradimensionată, în loc să fie împodobită cu mii de perle și de cristale, era decorată cu sute de boboci de trandafir din mătase aurie.

— O! a suspinat Estella plăcut surprinsă, în timp ce se întindea ca să atingă schița.

Ea știa că șiragurile delicate cu flori vor arăta de la distanță asemenea unui vârtej de aur strălucitor și că adevărata lor compoziție, o panglică ondulată din trandafiri, va deveni evidentă doar dacă cineva se află destul de aproape de cea care poartă rochia, ca s-o vadă în toată splendoarea. Nu se vedea niciun epolet militar, nicio cutie pentru masca de gaze atârnată pe umăr și nici rochia nu era una dintre numeroasele variante de albastru – albastru Maginot, albastru Royal Air Force, albastru oțel călit – pe care Estella ajunsese să le urască.

— Dacă într-o bună zi schițele mele vor arăta așa, a spus ea admirând superba schiță a designerului Lanvin, voi fi atât de fericită, încât nu voi avea niciodată nevoie de un iubit.

— Estella! a muștrat-o Marie, de parcă nicio tânără de douăzeci și doi de ani n-ar trebui să cunoască semnificația acestui cuvânt, cu atât mai puțin să-l strige în gura mare.

Estella s-a uitat la Jeanne, mama ei, și a zâmbit. Și, după cum se aștepta, mama ei a continuat să confecționeze din mătase mici boboci de cireș roz și nu și-a ridicat privirea, nici nu a intervenit, însă Estella a văzut că abia se abținea să nu zâmbească, știind că fiicei sale nu-i plăcea nimic mai mult decât să o șocheze pe biata Marie.

— O rochie nu se potrivește cu un iubit, a avertizat-o *monsieur* Aumont arătându-i mătasea. Ai două săptămâni s-o transformi într-un buchet de flori aurii.

— Va mai rămâne vreun rest de mătase? a întrebat Estella, continuând să strângă în brațe balotul aurii.

— Am primit patruzeci de metri, însă am calculat că ai nevoie doar de treizeci și șase, dacă ești atentă.

— Voi fi la fel de atentă ca o țesătoare de vise care creează dantelă Leavers, a spus Estella cu respect.

Fata a luat mătasea și a întins-o pe un cadru din lemn fixat cu mai multe rânduri de cuie. A aplicat o soluție pe bază de zahăr și apă ca s-o apreteze suficient, astfel încât Marie să poată decupa cercuri cu foarfeca grea din fier. Odată ce Marie a terminat ce avea de făcut, Estella a acoperit un bloc de spumă cu o bucată de material alb, curat, a încălzit la flacără mică decupatorul sferic cu tijă și arc pentru croitorie, a testat temperatura într-un vas cu ceară, a așezat primul disc rotund de mătase aurie pe materialul alb, apoi a apăsat decupatorul pe mătase. Materialul s-a mulat instantaneu pe forma sferică, formând un boboc de trandafir minunat. L-a lăsat deoparte, apoi a repetat procedura, confecționând astfel două sute de trandafiri până la prânz.

În timp ce lucra, a pâlăvrăgit și a râs cu Nannette, Marie și mama ei, așa cum făceau în fiecare zi, până când Nannette a spus în șoaptă:

— Am auzit că acum sunt mai mulți soldați francezi care fug din nord decât civili belgieni sau olandezi.

— Dacă soldații fug, atunci cine o să ne protejeze de nemți? a întrebat Estella. Ar trebui să apărăm Parisul cu acele noastre de cusut?

— Voința poporului francez stă împotriva nemților. Franța nu va cădea, a insistat mama ei, iar Estella a oftat.

Era inutil să se certe. Oricât de mult și-ar fi dorit să-și știe mama în siguranță, Estella era convinsă că ea și Jeanne nu vor pleca nicăieri. Vor rămâne în atelierul de modă și vor continua să confecționeze boboci de trandafiri din mătase aurie, ca și cum nimic n-ar conta mai mult decât moda, deoarece

¹ Micuța mea stea, în lb. franceză în original (n. red).

nu aveau unde altundeva să meargă. Nu li se vor alătura valurilor de refugiați care se revărsau din Țările de Jos, Belgia și nordul Franței spre sud, deoarece nu aveau nicio familie la țară la care să se poată refugia.

La Paris aveau casă și un loc de muncă. Acolo nu aveau nimic. Așadar, deși o îngrijora încrederea oarbă a mamei în capacitatea Franței de a rezista în fața armatei germane, Estella nu avea niciun răspuns. Și era atât de greșit ca între pereții atelierului de modă să-și imagineze cu toții, măcar pentru alte câteva zile, că, dacă designeri de modă precum Lanvin încă își doresc trandafiri din mătase aurie, atunci totul va fi în regulă?

La prânz, în timp ce mâncau castroane cu tocană de iepure în bucătăria atelierului, Estella se așeza la distanță de celelalte midinete și de sena. Cu creionul pe hârtie, a schițat o fustă mulată și lungă până la podea, o rochie cu mâneci scurte acoperind doar umerii, o talie marcată cu un cordon subțire din mătase aurie, un decolteu elegant în V împodobit cu un tip de revere asemenea celor care caracterizează cămășile masculine, o tentă la care nimeni nu s-ar fi așteptat la o rochie lungă până în podea, însă una despre care Estella știa că-i conferă un aspect în vogă neasemuit. În ciuda croielii mulate a fustei, rochia permitea mișcări de dans: era îndrăzneată și aurie, o rochie în care să-ți trăiești viața din plin. Iar la Paris, în iunie 1940, orice promitea viață era binevenit.

Mama ei și-a terminat de mâncat tocana și, deși le mai rămăsese un sfert de oră din pauza de prânz, a traversat atelierul și s-a îndreptat spre biroul lui *monsieur* Aumont. Estella le urmărea expresiile așternute pe chip în timp ce vorbeau discret. *Monsieur*, unul dintre *gueules cassées* ai Marelui Război, bărbați cărora, asemenea lui, le fuseseră distruse o porțiune a feței de către aruncătoarele de flăcări, lăsându-i cu buzele deformate, un ciot de nas, o față monstruoasă pe care Estella, din obișnuință, nici nu o mai observa și pe care el o acoperea cu o mască de aramă în afara atelierului de modă, era surprinzător de vehement, exprimându-și deschis opoziția față de nemți sau friți, așa cum preferau să-i numească el și mama ei. Estella văzuse în ultima vreme bărbați venind și plecând din atelier după ce se întâlniseră cu *monsieur* pe scări, bărbați care aparent livrau țesături sau coloranți, însă ale căror cutii doar *monsieur* le primea și le despacheta.

Și mama ei era una dintre cele 700 000 de femei rămase văduve după Marele Război. Soțul ei, fost soldat, murise la scurt timp după căsătorie, când Jeanne avea doar cincisprezece ani. Doi oameni care aveau motive

să-i urască pe nemți și care păreau să vorbească prea des în șoaptă, șoapte care păreau prea grave ca să fie romantice.

Estella și-a întors capul asupra schiței, când mama ei a revenit din biroul lui *monsieur* Aumont.

— *Très, très belle*, a spus Jeanne admirând rochia schițată de fiica sa.

— O voi croi în seara asta, din restul de mătase aurie.

— Și apoi o vei purta la La Belle Chance? a întrebat-o mama, referindu-se la clubul de jazz din Montmartre pe care Estella continua să-l frecventeze, în ciuda faptului că, de când armata franceză fusese mobilizată anul trecut, iar britanicii fugiseră la Dunkerque în mai, se mai găseau puțini bărbați prin oraș, doar cei ale căror locuri de muncă în fabricile de muniție îi scuteau de îndeplinirea serviciului militar.

— *Oui*, i-a zămbit Estella mamei. Voi fi la Gare du Nord.

— Mâine vei fi obosită, așa cum ai fost și azi-dimineață, a muștrat-o mama.

Noaptea trecută, Estella stătuse în gară. Le dăduse castroane cu supă refugiaților care se revărsau prin Paris, unii dintre ei având norocul să ajungă cu trenul și mulți dintre ei parcurgând sute de kilometri ca să scape de nemți. Odată hrăniți, refugiații călătoreau mai departe până când erau găzduiți la rude sau continuau să meargă cât îi țineau picioarele, îndepărtându-se cât puteau de război, peste Loara, unde se spunea că vor fi în siguranță.

Ziua de muncă a trecut pe nesimțite, iar ele au confecționat boboc de trandafir după boboc de trandafir. La ora șase seara, Estella și mama ei au părăsit atelierul braț la braț, plimbându-se de-a lungul Rue des Petits Champs din spatele Palais Royal, trecând pe lângă Place des Victoires și Les Halles, în fața cărora acum stăteau înșirate, în locul furgonetelor, căruțe trase de cai care transportau alimente. În timp ce mergeau, realitățile pe care Estella încercase să le ignore făcându-și de lucru cu balotul impresionant de mătase aurie se afirmau din plin.

În primul rând, era o liniște ciudată. Nu era tăcere, însă la această oră din noapte ar fi trebuit să fie înconjurată de croitori, croitoare și manechine, care obișnuiau să-și termine treaba de peste zi și să se îndrepte spre casă. Însă puțini oameni mai treceau pe lângă atelierelor de modă și pe lângă vitrinele goale ale magazinelor. Era atâta goliciune acolo unde pe vremuri, chiar și cu o lună în urmă, Parisul fusese plin de viață. Însă atunci când *drôle de guerre* – războiul ciudat – s-a încheiat pe 10 mai, când

Parisul a fost ocupat de armata germană, mulțimea de oameni s-a îmbulzit să fugă din capitală. Mai întâi americanii ale căror mașini erau conduse de șoferi personali, apoi familiile cu mașini mai vechi, iar mai apoi cei ce reușiseră să facă rost de cal și de căruță.

Însă noaptea de iunie era caldă, blândă, cu note florale de liliac, cu castanii împodobite cu șiraguri de flori ca perlele și ici-colo mai erau deschise câte un restaurant, câte o sală de cinema, Casa de modă Schiaparelli. Viața continua. Dacă ignorai pisicile care rătăceau stinghere pe străzi și pe care stăpânii lor le abandonaseră când au fugit din oraș, luminile stinse, ferestrele întunecate acoperite în întregime de draperii negre, toate acestea spuneau totuși o poveste diferită de romantismul verii petrecute la Paris.

— Te-am văzut discutând cu *monsieur*, a spus Estella brusc, odată ce traversaseră Rue du Temple și erau învăluite în mirosul familiar de degradare și piele al cartierului Marais.

— Vine cu mine în seara asta, ca de obicei, a răspuns mama Estellei.

— La Gare du Nord? a insistat Estella, nemaiputând scăpa de sentimentul că, în ultimul timp, în nopțile în care mama ei ieșise în oraș, făcuse mai mult decât să servească supă refugiaților.

— *Oui*.

Mama i-a strâns brațul.

— O să încep de la Gare du Nord.

— Și apoi?

— O să am grijă. O să fiu atentă.

Și astfel i s-au confirmat toate bănuielile legate de Estella.

— Vin cu tine.

— Nu. Este mai bine dacă te bucuri de fiecare clipă care ți-a mai rămas.

Și Estella a înțeles dintr-odată că toate discuțiile despre Franța care trebuie să rămână puternică exprimau o dorință arzătoare pe care mama o păstra de dragul fiicei sale, și nu o credință falsă de care se agăța orbește. Și nu a fost prima dată când Estella a simțit o recunoștință copleșitoare față de mama ei, care o crescuse singură, care se asigurase că ea merge la școală, care muncise din greu ca să o hrănească, să o îmbrace și să o adăpostească, care nu se plânsese niciodată, care avusese o viață simplă, limitată la atelierul de modă și la fiica ei.

— Te iubesc, *maman*, a șoptit ea, sărutând-o pe obraz.

— Acesta este singurul lucru care contează, a spus mama, oferindu-i un zâmbet rar și frumos modificându-i trăsăturile feței și părând aproape

de vârsta ei. Avea doar treizeci și șapte de ani, nu era deloc bătrână. Estella voia să coasă acel moment prețios pe cerul înstelat, să-l țeasă atât de strâns în mătasea nopții, încât să nu poată fi niciodată destrămat.

În schimb, și-a privit mama mergând până la Rue du Temple și îndreptându-se spre Gare du Nord. Apoi Estella și-a continuat drumul spre Passage Saint-Paul, o alee mică și murdară care ducea la o intrare secretă în frumoasa Église Saint-Paul-Saint-Louis, unde se afla și apartamentul lor. În timp ce deschidea ușa din față a clădirii, portarul, *monsieur* Montpelier, un bătrân bețiv, a mormăit nemulțumit și i-a întins un bilet. Estella l-a citit și a bombănit în șoaptă. Era ultimul lucru pe care voia să-l facă în noaptea aceea.

— *Putain*, a șuierat portarul auzind-o.

Estella l-a ignorat. Îi va scoate ochii mai târziu, când va pleca pleca purtând în rochia din mătase aurie strălucitoare, însă acum avea de lucru. A urcat în grabă cele șase etaje întortocheate până la apartament și, deși era iunie, și-a pus pe umeri o pelerină lungă. Apoi s-a întors pe drumul pe care venise, până a ajuns la birourile de achiziții ale unuia dintre magazinele universale americane situate pe Rue du Faubourg Saint-Honoré.

Madame Flynn, care trebuie să fi fost una dintre puținele americance rămase la Paris, era, așa cum Estella știa deja, singură în birou. Pe masa din fața ei stătea un teanc de cutii etichetate „Schiaparelli“.

— Grăbește-tel i-a spus *madame* Flynn, întorcându-și spatele de parcă nu ar fi știut ce urmează să facă Estella, deși era exact contrariul.

Estella a scos rochiile din cutii și le-a ascuns sub pelerină. Fără să-i spună un cuvânt lui *madame* Flynn, s-a grăbit să coboare scările, a traversat strada în fugă și a urcat încă un rând de scări până la biroul unde schițele erau copiate și multiplicare, acolo unde Estella lucra nopțile când aveau loc prezentări de modă. În timpul lansărilor de colecții, desenatorii talentați ca ea puteau surprinde în zilele bune cincisprezece modele de rochii haute couture, pe care apoi le vindeau celor care copiau schițe sau clientelor din magazinele americane.

Piața din Paris și din America pentru imitațiile Chanel, Vionnet, Lanvin, Callot Soeurs, Mainbocher – toți designerii de modă celebri – era insașiabilă. Estella a știut întotdeauna că poate câștiga mai mulți bani lucrând acolo unde se copiau și se multiplicau schițele de modă. Dar mai știa și că, dacă și-ar petrece fiecare zi copiind – furând, de fapt – creațiile vestimentare ale altor designeri de modă, atunci nu va putea niciodată să

creeze propriile modele. De aceea era desenator doar în timpul prezențelor și își mișca creionul discret pe hârtie pentru ca *vendeuse* să nu observe că face mai mult decât să-și noteze numărul rochiei care-i atrăsese atenția, observând cu atenție manechinele care defilau elegant pe podium, surprinzând detalii precum numărul pliurilor unei fuste, lățimea unui rever, dimensiunea unui nasture, rugându-se ca manechinul să meargă încet ca să nu se aleagă cu schițe neterminate, pe care nu va fi putea să le vândă.

Prezentarea colecției haute couture a casei Chanel fusese întotdeauna preferata Estellei. Acolo era o adevărată provocare să surprindă cincisprezece schițe. Deși liniile erau mai simple, eleganța stilului consacrat era atât de evidentă, încât trebuia să muncească mai mult ca niciodată pentru a o surprinde, era vorba mai mult decât despre material, nasturi și fermoare. Fiecare rochie avea suflet. Și la Chanel totul era calm și liniștit. Îi lipsea atmosfera de circ care predomina, de exemplu, la casa de modă Patou, unde își putea ascunde cu ușurință „treaba murdară“. Nu, la Chanel *vendeuse* avea o privire mai ageră decât un lunetist. Fiecare oaspete primea o bucătică de hârtie pe care să ia notițe, în loc de un catalog mare, perfect pentru a ascunde schițele, iar Estella era nevoită să deseneze prefăcându-se că nu mișcă deloc creionul.

S-a convins mereu că este un joc, și acum, când clientele americane nu mai veneau să vadă prezentările de modă din cauza războiului, venitul ei din ultimul sezon fusese mult mai mic, așa că, și-a spus că trebuie să profite de oportunități atunci când acestea îi sunt oferite. Atunci putea achita mai mult din datoria pe care ea și mama ei o aveau față de *monsieur* Aumont pentru lecțiile de limba engleză pe care mama insistase că Estella trebuie să le ia în fiecare zi după școală, de la vârsta de șase ani. Erau lecții pe care mama ei nu-și permisesese să le plătească și pentru care *monsieur* îi împrumutase banii – femeilor nu le era permis să aibă propriile conturi bancare și, prin urmare, nu puteau împrumuta bani de la bancă. Nici drept de vot nu aveau, fiind considerate o clasă inferioară, menită să stea acasă fără să deranjeze pe nimeni, să gătească și să facă copii.

Astfel, războiul venise ca un șoc teribil pentru unii, neobișnuiți să facă altceva decât să se îmbrace bine, obișnuiți cu luxul. Din fericire, Jeanne Bissette, de nevoie, o crescuse să fie mai descurcăreață decât majoritatea. Ceea ce însemna că Estella știa că, deși *monsieur* Aumont ar șterge imediat

datoria, pentru mama ei era o chestiune de mândrie să achite până la ultimul cent. I-ar fi fost imposibil fără venitul suplimentar al Estellei.

Lecțiile de engleză au ajutat-o să se descurce foarte bine ca desenator, niciuna dintre clientele americane nevorbind franceza, așa că toate preferau să i se adreseze ei. Dacă n-ar răspunde convocărilor lui *madame* Flynn, datoria i-ar crea probleme mamei, o datorie la care Estella adăugase sume colosale doar în timpul anului petrecut la Școala din Paris, campusul francez din Place des Vosges al New York School of Fine and Applied Art. Acolo, înainte să fie închisă din cauza războiului, Estella își făurise un vis: să-și vadă într-o zi numele pe firmamentul unui atelier de modă, să aibă clientele care să-i cumpere rochiile create, și nu copiate, de ea. Însă în asemenea momente, cu șase rochii Schiaparelli ascunse sub pelerină, știa că nu se va întâmpla niciodată, pentru că o clientă americană precum *madame* Flynn, care primea comision de la un birou unde erau copiate și multiplicat schițele de modă pentru a duplica o selecție de rochii, era de prost gust, iar un designer de modă precum Elsa Schiaparelli i-ar coase Estellei pleoapele, dacă ar ști.

Și-a promis că asta avea să fie ultima oară când făcea așa ceva. Însă chiar acum *madame* Chaput aștepta ca Estella să înceapă. Croitorii au luat rochiile Schiaparelli pe care ea le adusese de la atelierul de modă, ascunsesse sub pelerină și au realizat tipare, în timp ce Estella schița, iar doamna Chaput remarca de ce fel de nasturi va avea nevoie și fura fragmente de material din cusături, de unde nimeni nu ar fi observat. Apoi *madame* i-a dat bani de taxi, iar Estella i-a returnat doamnei Flynn rochiile, împreună cu comisionul plătit de doamna Chaput pentru accesul la rochii. Estella știa că mâine schițele se vor afla la bordul unei nave spre New York, asta dacă navele încă navigau, având în vedere turbulențele din ultimele zile, și că *madame* Chaput va avea rochiile realizate în două zile, gata să le vândă clientelor sale pariziene fidele, care își doreau garderoba de haute couture, însă la un preț accesibil.

Apoi Estella întors repede pe jos în cartierul Marais, știind că va trebui să se grăbească dacă voia să-și coasă rochia din mătase aurie și să ajungă la clubul de jazz înainte de miezul nopții. Înapoi la apartament, a umplut o găleată cu apă de la robinetul din curte. Sub privirea ascuțită a portarului, care le ura pe membrele familiei Bissette pentru că refuzau să-l asculte și nu cumpărau vin de la el de Crăciun și care se bucura de suferința îndurată de locatarii unuia dintre numeroasele imobile pariziene fără apă

curentă, a cărat găleata până la ultimul etaj, cel mai ieftin. A turnat apă într-un ibric, l-a pus pe aragaz și și-a făcut o ceașcă de cafea. Apoi s-a așezat la mașina de cusut, și-a scos foarfeca și a croit materialul după schița pe care o desenase la atelier, dorind să fi avut luxul unei croitorese care să-i facă tiparul perfect precum și-l dorea, știind că nu va fi niciodată o Vionnet care lucrează mai degrabă cu foarfeca decât cu creionul.

I-a luat o oră și jumătate, însă când a terminat de croit rochia din mă-tase aurie, Estella a zâmbit satisfăcută: arăta exact așa cum își dorise. A îmbrăcat-o și s-a încruntat nemulțumită văzându-și pantofii scâlciți, însă nu avea talentul să-i pingească și nici bani să-și cumpere o pereche nouă. Și-a pus pelerina, în cazul în care noaptea avea să devină mai rece, a evitat masca de gaze pe care ar fi trebuit s-o poarte, dar a făcut singura concesie pe care mama ei i-o cerea: să poarte o batistă albă, astfel încât să poată fi văzută de mașini în orașul scufundat în întuneric.

Odată ajunsă la Montmartre, Estella a ocolit Bricktop's – pentru că nu-și putea permite – și a intrat într-un club mult mai puțin elegant, însă cu siguranță mai distractiv, în care dialectul din Montmartre se auzea sincopat între riffuri de saxofon. Un bărbat, fără îndoială muncitor de la fabrica de muniții, încerca să se strecoare pe lângă ea indecent de aproape. Estella l-a respins, aruncându-i o privire dură și spunându-i câteva cuvinte bine alese, alunecând pe scaun la o masă de lângă Renée, una dintre fiicele lui *monsieur* Aumont.

— *Bonsoir*, a salutat-o Renée, sărutând-o pe obraji. Mai ai Gauoise?

Estella și-a scos ultimele două țigări din tabacheră și fiecare și-a aprins câte una.

— Cu ce ești îmbrăcată? a întrebat-o Renée, râzând uimită.

— Creație personală.

— Mi-am dat seama. Nu este o rochie pe care ai găsi-o pe rafturile de la BHV.

— Exact.

— Nu are cumva o notă de... extravagantă?

Estella a clătinat din cap. Renée purta una dintre rochiile Heidi-Style care zăceau cu un aer dezolat pe rafturile magazinului Au Printemps, de parcă ar fi uitat drumul înapoi spre munți, și arăta ca orice altă femeie din club: ieftină, lipsită de valoare, exact ca vinul pe care-l serveau.

— De ce ne-am aștepta la altceva de la Estella? a spus o voce zâmbitoare venind la masa lor.

Huette, sora lui Renée, s-a aplecat să sărute obrajii Estellei.

— Arăți *magnifique*, a complimentat-o Huette.

— Dansează cu mine!

Un bărbat le-a întrerupt nepoliticos. Mirosea ca Place Pigalle la miezul nopții, a băutură și a parfum ieftin de pe gâtul celeilalte duzini de fete cu care deja făcuse o tură pe ringul de dans. Un bărbat care trăia din plin avantajul de a fi singurul disponibil printre atâtea femei și care, în ciuda lipsei de maniere, avea o șansă acolo unde majoritatea gentlemanilor se străduiau în zadar.

— Nu, mulțumesc, l-a refuzat Estella.

— Dansez eu, a intervenit Renée.

— Cu ea voiam să dansez, a spus bărbatul arătând spre Estella.

— Însă niciuna dintre noi nu vrea să danseze cu tine, a protestat ea.

— Eu vreau, a spus Renée, aproape disperată, iar Estella știa că era un simptom al vremurilor pe care le trăiau, când se putea ca o fată să-și petreacă toată noaptea fără un partener de dans, și iată acum unul în fața lor, cam grosolan, dar ce mai contează?

— Nu face asta! i-a spus Huette lui Renée.

În timp ce o privea pe Huette punându-și mâna pe brațul surorii ei, un gest spontan care demonstra cât de mult o iubește pe Renée, oricât de enervantă ar fi, Estella a simțit cum o trec fiorii. Imediat și-a dat seama cât de nesăbuită este să-și dorească ceva ce nu va avea niciodată. Ar trebui să fie recunoscătoare că avusese măcar o mamă, în loc să râvnească egoist la sora cuiva.

Bărbatul a tras-o de mână pe Renée, conducând-o pe ringul de dans, asigurându-se că o ținea cât mai aproape de el, iar Estella s-a întors cu spatele, revoltată, când l-a văzut împingându-se ostentativ în Renée.

— Hai să cântăm o melodie cu ritm mai alert, astfel încât Renée să scape de intrus, a propus Estella.

Huette a însoțit-o până la cei patru muzicieni, veteranii fondatori ai orchestrei, alături de care petrecuseră multe seri cântând și acompaniindu-se la pian, punând în aplicare lecțiile de muzică. Mama Estellei învățase să cânte la o școală de maici pe care o frecventase când era copilă și cântase întotdeauna acasă, tot apartamentul lor răsunând a melodii religioase, și-i transmisese Estellei dragostea pentru muzică de la o vârstă foarte fragedă. Însă dacă mama ei prefera melodiile religioase, Estella iubea jazzul profund, cu sunete guturale.

Muzicienii n-au pierdut ritmul în timp ce sărutau obrajii Estellei, iar Luc, pianistul, a complimentat-o pentru rochia din mătase aurie într-un dialect bogat și trivial, pe care nicio franțuzoaică obișnuită nu l-ar fi putut înțelege. Bărbatul a terminat cântecul, apoi s-a ridicat să-și ia ceva de băut de la bar. Estella s-a așezat la pian, iar Huette l-a acompaniat vocal pe Philippe. Estella a ales partitura melodiei „J'ai Deux Amours” și mulțimea a aplaudat admirativ. În timp ce cânta, Estella spera că toți cei din clubul de jazz La Belle Chance iubesc Parisul destul de mult încât să-l salveze de orice i s-ar putea întâmpla curând, odată cu avansarea nemților. Însă vocea prietenei sale Huette nu atingea tonalitatea înaltă adecvată melodiei, așa că ea a dat-o pe Estella laoparte de la pian forțând-o să cânte în locul ei, ceea ce a și făcut.

Fiecare client din club i s-a alăturat, cântând refrenul final, lăsând-o pe Estella să creadă pentru doar câteva secunde că totul va fi bine, că Parisul este prea mareț, prea legendar, prea strălucit ca să poată fi vreodată tulburat de vreun bărbat scund și grotesc ca Adolf Hitler.

Estella a mai rămas în club puțin timp, răsând în compania prietenilor ei Philippe, Huette și Luc, până când și-a dat seama că nu reușiseră să o salveze pe Renée, că prietena ei pleca însoțită de bruta care o invitase la dans și ea s-a simțit brusc obosită, cu mult mai în vârstă decât cei douăzeci și doi de ani pe care-i avea și mai tristă ca oricând.

— E timpul să plec, a spus Estella ridicându-se și sărutând de rămas-bun pe toată lumea.

După ce a ieșit în noaptea din Paris, Estella nu s-a întors direct la apartament. Și-a croit drum prin mizeria și degradarea cartierului Marais, o neglijență cu atât mai evidentă în dreptul fiecărui *hôtel particulier*, odinioară case grandioase de nobili, asemenea conacelor britanice, care, indiferent ce li s-ar fi făcut – indiferent dac-ar fi fost transformate în fabrici de gem, iar curțile lor opulente ar fi fost profanate sub grâmezi de roți de căruțe, paleți și tăvălugi – tot rămâneau impunătoare. În timp ce își trecea mâna peste zidurile din piatră cu aceeași tandrețe cu care mângâiasе balotul de mătase aurie din atelier, Estella se întreba dacă eleganța întipărită în acele ziduri, așa cum o rochie haute couture nu-și pierde niciodată croiala care o deosebește de o rochie prêt-à-porter, ar rezista bombardamentelor Stuka și unei armate de oameni în uniforme de un cenușiu rece.

Carreau du Temple era liniștită la trecerea ei, vânzătorii de țesături și haine secondhand dormeau cu toții, pregătiți să se trezească în zori și să

vândă articolele de îmbrăcăminte pe care le găsiseră în coșurile de gunoi ale clădirilor din apropiere de Champs Élysées. Într-adevăr, întreaga zonă era liniștită, Estella fiind adesea singura de pe stradă în timp ce se plimba prin Paris, observând lucruri cu care se obișnuise, dar care erau prea frumoase ca să nu le prețuiască acum că le putea pierde: strălucirea discretă a picturii roșii, aurii și albastre de deasupra *porte de l'hôtel de Clisson*, turnurile medievale rotunjite ale clădirii încadrând poarta ca o pereche de santinele robuste, pavilioanele simetrice și pasajul boltit Carnavalet.

Fără să vrea, s-a trezit în fața unei case de pe Rue de Sévigné, un *hôtel particulier* abandonat unde mama o dusesese adesea în copilărie, unde Estella se jucase prin camerele părăsite și despre care bănuia că este locul de întâlnire al mamei sale cu *monsieur* Aumont. Însă din cauza draperiilor negre care acopereau ferestrele, străzile străluceau în albastrul supranatural al felinarelor acoperite și era imposibil de văzut dacă se afla cineva înăuntru. Nu era construită în stilul barocului francez ca vecinele sale și evitând simetria și forma, casa avea aspectul unui adevărat monument gotic, „Cocoșata de la stradă”. Turnurile sale cu coroane ar fi trebuit să o ducă pe Estella cu gândul la palatele de basm, dar în schimb o făceau să se gândească la prizonierele din vârful turnului, toate căile de scăpare fiind blocate.

Instinctul a făcut-o să împingă ușa din lemn care dădea în curte, grupul statuar al celor „Patru Anotimpuri” privind-o cu aroganță de pe pereții casei, inclusiv Vara decapitată, lăsată fără vlagă. Drumurile acoperite cu pietriș nu fuseseră măturate și greblate de mulți ani, dar încă alcătuiau o stea, fiecare colț fiind despărțit de câte un gard viu care crescuse mult și acum se răsucea nestingherit. Menta, probabil cândva atent cultivată într-o grădină de plante medicinale, își flutura tulpinile sălbatic, înmiresmând aerul cu parfumul fierbinte al pericolului. Și apoi i-a auzit. Pași târșăiți pe pietriș. A simțit un fior pe șira spinării, ca un fermoar. S-a întors. Prăbușit pe o bancă șubredă, zăcea *monsieur* Aumont. Mirosul de sânge și panică emana din haine și din piele.

— *Mon Dieu!* a suspinat Estella.

Monsieur Aumont a ridicat capul și Estella a văzut o pată întunecată pe pieptul cămășii.

— Du-l la Théâtre du Palais-Royal, a șoptit el dându-i Estellei un mic pachet. Te rog. Pentru Paris. Găsește *l'engoulement* – păpăluda. Poți avea încredere în el.

— Unde este *maman*? I-a întrebat Estella.

— Acasă. Teafără. Du-te!

S-a prăbușit din nou și Estella s-a apropiat să vadă cum îl putea ajuta. I-a rezemat spatele de spătarul băncii, ca să-i vadă privirea rugătoare.

— *Du-te!* a repetat *monsieur* Aumont cu asprime. Pentru Paris.

Orice ar fi avut asupra ei ar fi însemnat pericol. Cu toate acestea, era suficient de important pentru el încât să fie grav rănit și, de asemenea, destul de nesigur încât să adauge acel cuvânt – *teafără* – atunci când Estella îl întrebase de mama ei. Oare doar cu o oră în urmă Estella își cântase dragostea pentru Paris? Și acum i se cerea să vină în sprijinul orașului ei.

Monsieur Aumont a închis ochii. Estella a desfăcut pachetul. Înăuntru se aflau hărțile unei clădiri desenate pe mătase. Le putea strecura în buzunarele cusute discret în căptușeala pelerinei, buzunare perfecte pentru a plimba schițele copiate prin oraș. Însă avea un aspect ostentativ: purta pelerina din catifea de un negru-albăstrui, împodobită cu mărgelile argintii, pe deasupra unei rochii aurii strălucitoare.

— *Du-te!* i-a șoptit *monsieur* Aumont pentru a treia oară, strângând din dinți de durere.

Estella a încuviințat în cele din urmă, întrucât acum simțea adevărul absolut al cuvintelor cântecului pe care-l cântase la clubul de jazz: orașul ei era cotropit și, probabil, dacă ar acționa întocmai așa cum o implora *monsieur* Aumont, ar putea preveni încă o dezonorare a Parisului.

CAPITOLUL 2

Estella a plecat în grabă din curtea casei situate pe Rue de Sévigné și a ieșit pe stradă, cu hărțile foșnind ca niște zvonuri prin buzunare, nu putea să nu se gândească la toate poveștile pe care le auzise: nemții aruncând din avion dulciuri otrăvite pe străzi ca să-i omoare pe copiii din oraș; nemți îmbrăcați în călugărițe ca să-i spioneze pe cetățenii Parisului; parașutiști nemți care aterizează noaptea în oraș. Se temea că fiecare persoană pe lângă care trecea ar putea face parte din Coloana a cincea, simpatizanții fasciști ajutându-i pe nemți, așadar, fiind dispuși să facă orice ca să o împiedice să ajungă la teatru pentru a efectua livrarea. Totuși, a coborât pe Rue Beautreillis, trecând pe lângă ceasul străvechi și ruginit care le amintea neîncetat parizienilor că, deși Parisul ar putea fi nemuritor, ei nu sunt, și nici Estella.

Apoi, în speranța că ruta ocolitoare pe care o luase ar fi permis orașului să o acopere cu pelerina lui și s-o ascundă printre faldurile sale, Estella a luat-o la dreapta, mergând spre Palais Royal. În cele din urmă, a ajuns la teatru și i-a mulțumit lui Dumnezeu pentru rochia ei, care era suficient de frumoasă încât să o facă să pară că aparține unui asemenea loc luxos.

Estella a urcat scara întortocheată acoperită de un covor din catifea roșie, iar la capătul scării, s-a trezit într-o sală de recepție intimă și opulentă, care ar fi considerat-o frumoasă în orice altă împrejurare, bine luminată de un candelabru atât de mare și atât de strălucitor, încât ea a trebuit să-și ridice mâna ca să-și protejeze ochii. Draperii din catifea roșie atârnavu peste deschideri despre care ea presupunea că sunt ușile de acces în teatru. Pereții erau acoperiți cu tapet bordo, țesut cu fir din aur. Totul era poleit în aur – candelaburul, balustrada balconului, cornișele, ornamentele aurite care împodobeau fresca din tavan, basorelieful elegant arcuit deasupra ușii din capătul îndepărtat al foaierei. Femeile care